Norsk Landbruksrådgiving

Frønytt 20 - 2023 01.09.2023

INNHOLD:

- Høsting av rødkløver
- Ugras i grasfrøgjenlegg med dekkvekst
- Husk høstgjødsling i grasfrøgjenlegget etter høsting dekkvekst!
- Bekjemp grasugraset i gjenlegg til kløverfrøeng
- Select mot tunrapp i gjenlegg og frøeng om høsten i rødsvingel og sauesvingel
- Puma Extra i engsvingel om høsten

Høsting av rødkløver

På markvandringen i rødkløverfrøenga til Morten Erichsen i dag ble det diskutert forskjellige muligheter for å høste rødkløver i eng som var langt fra jevnt brun.

Bildet under viser enga vi besøkte, den hadde enkelte felter som var helt grønne, men få store slike felter. De grønne feltene var antakelig resultat av nedbør som kom etter tørkeperioden i juni og var kommet i blomst så seint at de ikke vil gi frøavling, men bidra til at høstingen blir vanskeligere.

Når vi studerte den delen av enga (bildet under) som var nærmere å være moden så var det likevel få av frøhodene som kan regnes som modne, det vil si at stengelen under frøhodet er brun og tørr. Det var relativt mye soppangrep, men ikke nok til at blader og stengler var helt døde.

Det vil si at enga ikke er klar til å skårlegges, svies ned eller treskes.

Slik enga framsto, med noen grønne partier som likevel ikke var helt dominerende, vil antakelig skårlegging være aktuelt. Ved skårlegging vil stengler på de plantene som kan bidra med avling tørke opp og de helt grønne partiene vil tørke noe opp slik at en unngår våt masse inn i treskeren. Ved skårlegging vil en være avhengig av godt vær i en ukes tid for å få god tørk på strengen, nedbør kan gjøre det vanskelig å få strengen tørr igjen og det vil også lettere bli groing i frøhodene.

Frøhodene er stort sett brune, men få har brun, tørr stengel under hodet enda

Dersom det hadde vært større grønne partier i enga kunne nedsviing med Beloukha på disse partiene vært aktuelt. Antakelig vil bruk av Beloukha koste noe tilsvarende 4-5 kg frø/daa slik at bruken bør begrenses til deler av enga med størst behov for nedsviing.

Modent frøhode med brun tørr stengel under hodet

Dersom enga hadde bestått av svært få partier med grønne friske planter kunne direktetresking vært mer aktuelt. Sjøl om en da kanskje må vente med tresking mot oktober og kanskje litt ut i oktober så vil en unngå risiko for nedbør i en skårlagt eng.

Noen har også helt frisk grønn eng fremdeles med relativt mye blomster. Årsak kan være sein pussing på forsommeren eller langvarig effekt av soppbehandling (Delaro), eller store felter med svake planter som har kommet i blomst seint.

Kløver som blomstrer nå vil ikke gi frø som er verdt å vente på. En bør se hvor langt modningen av frøhodene fra den første blomstringen har kommet for å vurdere når en optimalt bør høste. Dersom det friske graset skyldes at det holdes friskt etter soppbekjemping vil det være mye hoder nede i plantemassen, og disse kan være nær modne nå.

Har en mye modne hoder under den friske bladmassen burde en helst svi ned med Beloukha. I praksis vil en kanskje vente til det er mindre grønt og da skårlegge, om været tillater det.

Ved litt forsinket blomstring etter en sein pussing bør en ta sjansen på å vente selv om det fører til tresking når det er korte dager. Er en heldig kan det komme tørr vind fra nord som hjelper på opptørk, da kan også skårlegging bli aktuelt.

Er det rikelig med grønnmasse nå fordi planten har brukt lang tid på å utvikle plantene fram til blomstring (små planter om våren eller store åpne partier i enga), er sjansen stor for at det ikke vil være høstbar avling i disse partiene. Utgjør dette en stor og kanskje dominerende del av frøenga bør en ta en prat med frøfirma for å vite hvordan en skal forholde seg slik at en i alle fall oppnår å få garantibeløpet.

Dersom det er betydelig med ugras som gjør det vanskelig å treske er alternativene å vente til ugraset har modnet og så skårlegge om det ikke kan treskes direkte (tresking av mye stor balderbrå er ikke enkelt sjøl om frøet dens er modent), Beloukha kan være aktuelt om det er partier som har mye ugras med mye grønn bladmasse (dylle f.eks.).

Pass på at en så langt det er mulig å gjennomfører nedsviing eller skårlegging på riktig tidspunkt i forhold til modning av frøhodene til kløveren, ikke for tidlig.

Bruk av Beloukha før tresking

Pelargonsyre svir bladverket forholdsvis bra, men en kan ikke regne med at stenglene blir så godt svidd at de er helt tørre før tresking. Forholdene ved nedsviing påvirker effekten av Beloukha mye.

For å lykkes er det viktig med gode forhold:

- Tørt vær
- Mye sol
- Minst minst 15 °C
- Tørre planter
- Behandle om morgen/formiddag når plantene har tørket opp
- Minimum 2 timer uten nedbør etter behandling

I tilleggsetikett er det gitt følgende krav ved behandling: Dosering: 1,6 liter Beloukha/daa pr behandling, maksimalt to behandlinger. Det sprøytes ca 14 dager før forventet høsting, når 60 % av hodene er modne, med en væskemengde på 30-40 l/daa.

Antakelig er det mulig å få god effekt med lavere væskemengde dersom en er i stand til å få god dekning av plantene. Midlet svir bare akkurat der det treffer.

Prisen på 1,6 liter Beloukha vil ligge på ca 400 kr, som tilsvarer ca 4,5 kg kløverfrø. Dispensasjonen gjelder fra 2. august 2023 til 30. november 2023.

Skårlegging

Forskjellige typer skårleggere er aktuelle, sjølgående "rapshoggere", "Honey bee", knivbjelketype – f.eks. BCS, skiveslåmaskin uten stengelbehandling.

Ideelt tidspunkt for skårlegging er når 60-70% av frøhodene er modne, men se an været, det er behov for god tørk etter skårleggingen. Tresking gjøres 4-9 dager etter skårlegging avhengig av forholdene, det vil si vær og hvor mye vann som må tørkes ut.

Les mer om svenske erfaringer i denne artikkelen: https://sfo.se/kunskap/ridan-gar-ner-for-reglone/

Resultater fra forsøkene med skårlegging av rødkløver i Sverige: https://sfo.se/kunskap/klover-ger-klover-nar-den-skordas-ratt/

Ugras i grasfrøgjenlegg med dekkvekst

Som i andre kornarealer i år er det også i gjenleggene med dekkvekst blitt mye ugras mange steder. Ta en vurdering av gjenlegget så snart dekkveksten er høstet. For en god frøavling i første frøåret er store planter viktig, da må det ikke hemmes av ugras. Er det mye ugras må en ta en vurdering hvilke tiltak som kan fungere best.

Husk høstgjødsling i grasfrøgjenlegget etter høsting dekkvekst!

Tresking av korn har vært trøblete i høst, men en må ikke glemme å gjødsle gjenlegget etter tresking av dekkveksten! Puss også ned stubben <10 cm.

- Timotei der det er tynt med planter (< 500 skudd/m^2) eller svake planter, 3 kg N/daa.
- Engsvingel 3 kg N/daa
- Raisvingel 5-7 kg N/daa
- Hundegras 3-4 kg N/daa
- Raigras 3 kg N/daa
- Engkvein 5 kg N/daa

Gjødseltype er av mindre betydning.

Bekjemp grasugraset i gjenlegg til kløverfrøeng

Frøavlerlaget har en minor use-godkjennelsefor bruk av Select om høsten i gjenlegg til kløver. Tunrapp og annet grasugras kan hemme kløveren mye om høsten. For neste års frøavling er det viktig at kløverplantene får vokse godt ut over høsten. Etter høsting bør du derfor sjekke frøenga om den behøver en behandling med Select. Kanskje kan det holde med å sprøyte kantene, der er det ofte mer tunrapp enn ellers i enga. Kveke kan ikke bekjempes med Select og må om den finnes bekjempes i frøåret med andre midler.

Husk på lav stubb i kløverfrøgjenlegget, rødkløver er den arten som har reagert mest positivt på pussing av lang dekkvekststubb.

Select mot tunrapp i gjenlegg og frøeng om høsten i rødsvingel og sauesvingel

Select kan benyttes om høsten mot tunrapp i rødsvingel og i sauesvingel både i gjenleggsåret og i frøårene. Select har ingen effekt på to-frøblada ugras.
I gjenlegget kan det sprøytes når gjenlegget har 3-5 blad.
I frøeng sprøytes det kort tid etter tresking.
Det må ikke sprøytes seinere enn 15.september. Sein sprøyting kan føre til store skader på gjenlegg og frøeng.
Godkjennelse for slik bruk er på minor use og etikett kan lastes ned fra Mattilsynet:
https://www.mattilsynet.no/plantevernmidler/minoruse.asp

Puma Extra i engsvingel om høsten

I engsvingel kan markrapp, knerevehale og timotei iblant være plagsomt. Disse kan bekjempes noe med Puma Extra om våren, men risikoen for skade er forholdsvis stor. Om høsten er det imidlertid gode mulighet for effekt uten skade. Bruk 50-100 ml etter høsting av dekkvekst eller frø. Godkjennelse for slik bruk er på minor use.

Alle Frønytt finner du også på frøavlerlagets nettside https://www.froavlerlaget.no

Er du i tvil om frø – ta kontakt med din lokale frørådgiver.

Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Viken	900 89 399
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken	958 80 143
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Øst	481 63 082
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder	917 63 115
Harald Solberg	Norsk Landbruksrådgiving Innlandet	957 69 860